

De kwaliteit verankerd

Onderzoek naar de erkenningsprocedure voor
branche-RI&E's

15 JULI 2021

Projectnummer P0207

Onderzoek in opdracht van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

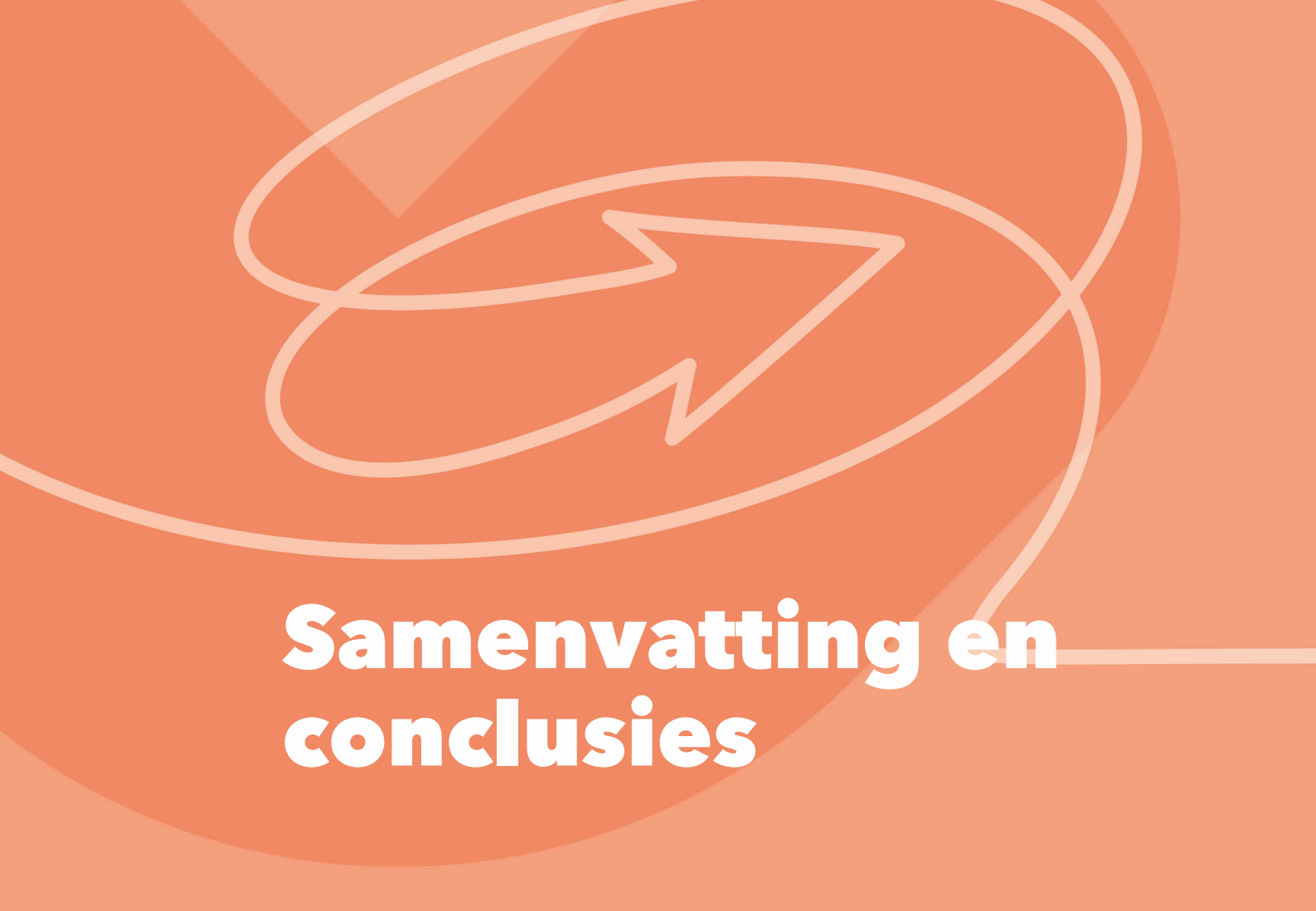
Auteurs: Noortje Hippert | Marjolein Sax (De Beleidsonderzoekers)

© 15 juli 2021 | De Beleidsonderzoekers | www.beleidsonderzoekers.nl

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt via druk, fotokopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming.

Inhoud

	Samenvatting en conclusies	4
1.	Inleiding	8
	1.1 Achtergrond van het onderzoek	8
	1.2 Doel en vraagstelling	9
	1.3 Onderzoeksverantwoording	10
	1.4 Leeswijzer	11
2.	Het Steunpunt RI&E	12
	2.1 Oprichting van het Steunpunt RI&E	12
	2.2 Toetsingsvrijstelling voor kleine bedrijven	13
	2.3 Taakverdeling	14
	2.4 Beschouwing op de taakverdeling	15
3.	Erkennings-procedure	17
	3.1 Reguliere erkenningsprocedure	17
	3.2 Alternatieve erkenningsprocedure	19
	3.3 Toetsing van inhoudelijke criteria	20
	3.4 Knelpunten in de erkenningsprocedure	21
	3.5 Conclusie	24
4.	Het waarborgen van de kwaliteit	25
	4.1 De erkenningsprocedure als waarborg voor kwaliteit	25
	4.2 Knelpunten die van invloed zijn op de kwaliteit	26
	4.3 Conclusie	27
5.	Toegankelijkheid van branche-RI&E's	29
	5.1 Wettelijk kader	29
	5.2 Toegankelijkheid in de praktijk	30
	5.3 Visie van betrokkenen	31
	5.4 Conclusie	32

Samenvatting en conclusies

In dit hoofdstuk presenteren we de belangrijkste bevindingen van het onderzoek.

Doel van het onderzoek

In opdracht van het ministerie van SZW hebben De Beleidsonderzoekers onderzoek uitgevoerd naar de erkenningsprocedure voor branche-RI&E's. Branches kunnen een RI&E opstellen die kleine werkgevers met maximaal 25 werknemers mogen gebruiken en die daarmee vrijgesteld zijn van de toetsingsverplichting, op voorwaarde dat de branche-RI&E erkend is. Met de erkenningsprocedure voor branche-RI&E's werd beoogd de RI&E-verplichting voor kleine werkgevers te vereenvoudigen. Die erkenningsprocedure wordt uitgevoerd door het Steunpunt RI&E. De Stichting van de Arbeid is de formele eigenaar van het Steunpunt RI&E. Daarbij stuurt de werkgroep van de Stichting van de Arbeid het Steunpunt RI&E aan. In de praktijk geeft TNO uitvoering aan de taken van het Steunpunt RI&E.

De hoofdvraag van het onderzoek luidt als volgt:

Hoe verloopt het proces van erkenning van branche-RI&E's en welke aanwijzingen zijn er dat de erkenningsprocedure bijdraagt aan de vereenvoudiging van de RI&E-verplichting voor kleine werkgevers?

Conclusies erkenningsprocedure

De erkenningsprocedure voor branche-RI&E's is procedureel van aard. Er vindt binnen de erkenningsprocedure geen inhoudelijke beoordeling van de kwaliteit van de branche-RI&E plaats. De inhoudelijke beoordeling van de kwaliteit van de branche-RI&E is verankerd in de toetsing van de branche-RI&E door een gecertificeerde arbokerndeskundige. Binnen de erkenningsprocedure wordt gecontroleerd of deze toetsing heeft plaatsgevonden. Door erkenning te verlenen wordt juridische status verleend aan de branche-RI&E voor het gebruik daarvan binnen bedrijven.

In de erkenningsprocedure is onderscheid gemaakt tussen de reguliere procedure (voor branches met cao-structuur, uitvoering erkenningsprocedure door TNO) en de alternatieve procedure (voor branches zonder cao-structuur, uitvoering erkenningsprocedure door FNV en controle door TNO).¹ We signaleren dat de taakverdeling tussen TNO en FNV voor henzelf voldoende helder is. Voor de branches is het onderscheid tussen de reguliere en alternatieve erkenningsprocedure echter onvoldoende duidelijk. Branches zonder cao-structuur zijn niet altijd op de hoogte van de alternatieve procedure en evenmin realiseren zij zich dat ze daarop aangewezen zijn. De communicatie hierover laat volgens betrokken partijen te wensen over. Sommige brancheorganisaties komen er pas in een laat stadium achter dat zij de alternatieve procedure hadden moeten volgen en dit leidt soms tot vertraging en extra kosten.

Er doen zich enkele knelpunten voor met betrekking tot de erkenningsprocedure voor branche-RI&E's die mogelijk van invloed zijn op de kwaliteit van branche-RI&E's. Deze knelpunten doen zich hoofdzakelijk voor rondom de toetsing en maken zodoende geen onderdeel uit van de erkenningsprocedure zelf. Wel zijn deze knelpunten indirect van invloed op de erkenningsprocedure.

- Er vindt geen controle plaats in de reguliere procedure op de opvolging van de bevindingen uit de toetsing door een gecertificeerde arbokerndeskundige. Het kan zodoende zijn dat bevindingen van de gecertificeerde arbokerndeskundigen uit de toetsing niet verwerkt worden in de branche-RI&E.
- In de alternatieve procedure vindt de toetsing in principe plaats door een gecertificeerde arbokerndeskundige, maar daar is in het verleden een aantal keer van afgeweken. Daardoor is in feite een beoordeling door een arbodeskundige uitgevoerd en geen toetsing.
- De inhoudelijke criteria die gebruikt worden voor de toetsing in de reguliere en de alternatieve procedure komen niet exact met elkaar overeen.

De uitvoering van de erkenningsprocedure is belegd bij TNO en FNV, maar beide partijen zien liever dat deze taken elders worden belegd. TNO vindt dat de uitvoering onvoldoende aansluit bij het doel en visie van de organisatie, namelijk innovatie en onderzoek, en FNV geeft aan onvoldoende capaciteit te hebben voor de uitvoering. Wel acht FNV het van belang dat het

---

¹ Op de precieze taakuitoefening en taakverdeling gaan we in hoofdstukken 2 en 3 nader in.

werknemersperspectief voldoende verankerd is in de alternatieve procedure. Het selecteren van de arbokerndeskundige voor de toetsing van de branche-RI&E zou daartoe volstaan.

Conclusies toegankelijkheid

Branche-RI&E's worden gepubliceerd op de website van het Steunpunt RI&E. Niet alle branche-RI&E's zijn kosteloos beschikbaar. Dat is ook niet wettelijk verplicht. Er zijn drie varianten voor de toegankelijkheid van branche-RI&E's, namelijk:

1. Kosteloos beschikbaar voor alle werkgevers, waaronder branche-RI&E's die met behulp van OiRA zijn ontwikkeld.
2. Kosteloos beschikbaar voor leden van de brancheorganisatie. Voor niet-leden is de branche-RI&E tegen betaling of in het geheel niet beschikbaar.
3. Tegen betaling beschikbaar.

Het merendeel van de respondenten vindt het redelijk dat werkgevers, met name de werkgevers die geen lid zijn van de brancheorganisatie, moeten betalen voor gebruik van de branche-RI&E, aangezien het ontwikkelen en up-to-date houden van een branche-RI&E ook kosten met zich meebrengt voor de brancheorganisatie. De toegankelijkheid van branche-RI&E's is volgens de meeste betrokkenen voldoende geborgd, hoewel dat niet het geval is voor een klein aantal branche-RI&E's waar niet-leden geen toegang toe hebben. Wel erkennen betrokkenen dat het feit dat er soms kosten verbonden zijn aan het gebruik van een branche-RI&E een knelpunt kan zijn voor werkgevers. De kosten voor het zelfstandig ontwikkelen en laten toetsen van een RI&E liggen volgens betrokkenen hoger. We kunnen binnen de kaders van dit onderzoek niet beoordelen of de kosten voor gebruik van een branche-RI&E het realiseren van het doel, namelijk de vereenvoudiging van de RI&E-verplichting, in de weg staat.

Hoofdconclusie

De erkenningsprocedure voor branche-RI&E's is een procesmatige afhandeling van de aanvragen voor erkenning. Binnen de erkenningsprocedure vindt geen inhoudelijke beoordeling van de kwaliteit van branche-RI&E's plaats. Een beoordeling van de inhoudelijke kwaliteit van de branche-RI&E is verankerd in de toetsing van de branche-RI&E door een gecertificeerde arbokerndeskundige. Er doen zich enkele knelpunten voor in de erkenningsprocedure, maar die staan de uitvoering van de erkenningsprocedure niet in de weg. Wel leven er bij zowel TNO als FNV vragen over de taakverdeling en mogelijkheden voor het herbeleggen van taken. Een aandachtspunt is dat binnen de huidige erkenningsprocedure de kwaliteit van branche-instrumenten niet volledig is geborgd. We constateren dat de inhoudelijke criteria onvoldoende geoperationaliseerd zijn, waardoor het kader voor toetsing niet volledig helder is. Ook is de status van de toetsing niet volledig duidelijk: binnen het huidige proces is niet vastgelegd wanneer de gecertificeerde arbokerndeskundige akkoord mag geven voor het concept-branche-instrument. Daardoor kan het zijn dat de toetsing verbeterpunten oplevert, maar deze niet eerst doorgevoerd hoeven worden voorafgaand aan akkoordverklaring.

De beschikbaarheid van een erkende branche-RI&E stelt kleine werkgevers in staat op een relatief eenvoudige manier een passende RI&E op te stellen. Door de beschikbaarheid van een

branche-RI&E is de vindbaarheid en bruikbaarheid van relevante informatie toegenomen, wat bijdraagt aan de beoogde vereenvoudiging. Wel laat de gebruiksvriendelijkheid van branche-RI&E's soms te wensen over. Ook de vrijstelling van de toetsingsverplichting bij gebruik van een erkende branche-RI&E draagt bij aan de vereenvoudiging van de RI&E-verplichting voor kleine werkgevers, aangezien ten eerste de toetsing niet georganiseerd hoeft te worden en ten tweede met de toetsingsvrijstelling een kostenreductie gerealiseerd wordt. Wel zijn er voor een deel van de werkgevers kosten verbonden aan het gebruik van de branche-RI&E, wat afbreuk doet aan de beoogde vereenvoudiging. De inschatting van betrokkenen is dat deze kosten lager liggen dan het zelf opstellen en laten toetsen van een RI&E. In een klein aantal branches kunnen werkgevers die geen lid zijn van de brancheorganisatie in het geheel geen gebruik maken van de branche-RI&E, ook niet tegen betaling. Dat doet afbreuk aan de beoogde vereenvoudiging voor kleine werkgevers.

We concluderen ten slotte dat de erkenningsprocedure zelf niet direct bijdraagt aan de vereenvoudiging van de RI&E-verplichting voor kleine werkgevers, maar dit wel een randvoorwaarde is voor het realiseren van de beoogde vereenvoudiging.

Inleiding

Dit rapport doet verslag van een verkennend onderzoek naar de erkenningsprocedure van branche-instrumenten voor het Steunpunt RI&E. We gaan dieper in op de waarborg van kwaliteit van branche-instrumenten door de erkenningsprocedure en de vereenvoudiging van de RI&E-verplichting voor kleine werkgevers. In deze inleiding komen achtereenvolgens de achtergrond van het onderzoek (1.1), doel en vraagstelling (1.2), scope van het onderzoek (1.3) en de leeswijzer (1.4) aan bod.

1.1 Achtergrond van het onderzoek

Iedere werkgever is wettelijk verplicht om een risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) te hebben inclusief een plan van aanpak². In de RI&E staan alle arbeidsrisico's benoemt waar werknemers mee te maken kunnen krijgen. Het Steunpunt RI&E probeert de naleving van deze RI&E-verplichting te bevorderen door de bekendheid en beschikbaarheid van de RI&E te verhogen. In de kern heeft het Steunpunt RI&E vijf taken:

1. Het verlenen van erkenning aan branche-RI&E's;
2. Het aanbieden van een content management systeem voor het maken van branche-RI&E's;

---

² Arbeidsomstandighedenwet. Artikel 5, lid 1 en 3.

3. Het maken en onderhouden van generieke RI&E-instrumenten;
4. Technische en inhoudelijke ondersteuning bij de ontwikkeling van instrumenten.
5. Communiceren en informeren over de RI&E-verplichting en het gebruik van de RI&E aan branches en werkgevers.³

In 2009 is een wetwijziging doorgevoerd ten aanzien van de RI&E-verplichting voor kleine werkgevers. Aanleiding was dat met name kleine werkgevers achterblijven als het gaat om de naleving van de RI&E-verplichting⁴ ⁵. Een van de mogelijke oorzaken daarvan lag bij de kosten die het opstellen van een RI&E met zich meebrengt⁶. Bovendien wisten deze kleine werkgevers niet altijd de juiste informatie te vinden en te gebruiken⁷. Met de wetwijziging uit 2009 werd beoogd het naleven van de RI&E-verplichting voor kleine werkgevers te vereenvoudigen, om zo de naleving van de RI&E-verplichting te verhogen. Afgesproken is toen dat de toetsingsverplichting komt te vervallen voor kleine werkgevers (met maximaal 25 werknemers), indien zij gebruik maken van een door het tripartiete Steunpunt RI&E erkende branche-RI&E, ook wel branche-instrument genoemd. Voor deze erkenning is instemming nodig van sociale partners en toetsing van het branche-instrument door een gecertificeerde arbokerndeskundige. De erkenningsprocedure voor toetsingsvrijstelling is onderdeel van de taken die TNO uitvoert voor het Steunpunt RI&E.

Wat wordt verstaan onder vereenvoudiging?

De wetgever heeft niet expliciet vastgelegd wat bedoeld wordt met de vereenvoudiging van de RI&E-verplichting. Uit de beschikbare stukken maken we op dat het enerzijds gaat om een kostenreductie en anderzijds om de vindbaarheid en bruikbaarheid van informatie om een RI&E op te stellen.

1.2 Doel en vraagstelling

Het Steunpunt RI&E moest, zoals hierboven geschetst, bijdragen aan de vereenvoudiging van de RI&E-verplichting voor kleine werkgevers, en daarmee aan de naleving van de RI&E-verplichting onder kleine werkgevers. Er zijn signalen dat zich enkele knelpunten voordoen in de erkenningsprocedure en in de taakverdeling tussen betrokken partijen. Het ministerie van SZW heeft daarom De Beleidsonderzoekers gevraagd een verkennend onderzoek uit te voeren naar enkele aspecten van het functioneren van het Steunpunt RI&E en de ondersteuning die het Steunpunt RI&E biedt. Dit onderzoek draagt bij aan de verdere doorontwikkeling van het

³ Hiertoe behoort ook het aanbieden van de helpdesk waar werkgevers, werknemers en branches vragen kunnen stellen.

⁴ Inspectie SZW (2019). Arbo in Bedrijf 2018. Een onderzoek naar de naleving van arboverplichtingen, blootstelling aan risico's en genomen maatregelen in 2018.

⁵ Ministerie van SZW (2021). Voortgangsrapportage Meerjarenprogramma RI&E 2020-2023, Risico Inventarisatie en Evaluatie. Den Haag, p.4.

⁶ Kamerbrief 20 september 2010 'Wijziging van de Arbeidsomstandighedenwet ten aanzien van de risico inventarisatie en evaluatie en enkele technische wijzigingen in deze wet en de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag in verband met de vierde tranche van de Algemene wet bestuursrecht', p.2.

⁷ De Beleidsonderzoekers (2019). "Je wilt de RI&E levend houden". Over knelpunten bij de totstandkoming van RI&E en oplossingsrichtingen voor betere kwalitatieve naleving.

Steunpunt RI&E, zodat de naleving van de RI&E-verplichting onder kleine werkgevers verder toeneemt.

De nadruk van het onderzoek ligt op de erkenningsprocedure van de branche-instrumenten, zowel waar het gaat om de reguliere als alternatieve erkenningsprocedure. In de erkenningsprocedure lijken zich namelijk de meeste knelpunten voor te doen. Daarnaast is het ministerie van SZW geïnteresseerd in hoe de toegang tot branche-instrumenten is georganiseerd. Er zijn namelijk signalen dat zich problemen voordoen met de toegang tot branche-instrumenten voor werkgevers, wat mogelijk de vereenvoudiging van de RI&E-verplichting belemmert voor kleine werkgevers.

Voor het onderzoek is de volgende hoofdvraag geformuleerd:

Hoe verloopt het proces van erkenning van branche-instrumenten en welke aanwijzingen zijn er dat deze gang van zaken bijdraagt aan de vereenvoudiging van de RI&E-verplichting voor kleine werkgevers?

We onderscheiden een aantal deelvragen, die de focus van ons onderzoek aangeven:

1. Hoe is de taakverdeling rondom de erkenning van branche-instrumenten (zowel de reguliere als alternatieve procedure) ingericht en in hoeverre is dit voldoende werkbaar voor betrokkenen?
2. Hoe verlopen het reguliere en alternatieve proces van erkenning van branche-instrumenten en in hoeverre is dit voldoende werkbaar voor betrokkenen?
3. In hoeverre doen zich knelpunten voor in de taakverdeling en uitvoering van de reguliere en alternatieve erkenning van branche-instrumenten?
4. In hoeverre bieden de huidige reguliere en alternatieve erkenningsprocedure voldoende waarborg voor de inhoudelijke kwaliteit van de erkende branche-instrumenten en voor de vereenvoudiging van de RI&E-verplichting voor kleine werkgevers?
5. In hoeverre is de toegankelijkheid van branche-instrumenten voor werkgevers voldoende gewaarborgd binnen de huidige situatie?

1.3 Onderzoeksverantwoording

Het onderzoek had een kwalitatief en exploratief karakter. Tijdens de opstartfase van het onderzoek is desk research gedaan om het Steunpunt RI&E en de erkenningsprocedure in kaart te brengen. De nadruk van het onderzoek lag hier vooral op de ontwikkelingen die het Steunpunt RI&E heeft doorgemaakt en de inrichting van de erkenningsprocedure (zowel regulier als alternatief). Daarnaast is desk research uitgevoerd om inzicht te krijgen in hoeverre de toegankelijkheid van branche-instrumenten juridisch is gewaarborgd en welke aanwijzingen er zijn voor de toegankelijkheid van branche-instrumenten in de praktijk. Vervolgens zijn diepte-interviews uitgevoerd met stakeholders om meer zicht te krijgen op enerzijds de erkenningsprocedure van branche-instrumenten in de praktijk en anderzijds op de

toegankelijkheid van branche-instrumenten. Een overzicht van geraadpleegde partijen is opgenomen in bijlage 1.

In het rapport spreken we over grote en kleine organisaties. De definitie van grote en kleine organisaties is in dit rapport als volgt:

- Kleine organisaties: maximaal 25 werknemers. Deze organisaties kunnen gebruik maken van een erkend branche-instrument en zij hoeven hun RI&E dan niet te laten toetsen.
- Grote organisaties: meer dan 25 werknemers. Grote organisaties kunnen een branche-instrument gebruiken ter ondersteuning van het opstellen van een RI&E, maar de RI&E moet altijd getoetst worden voor erkenning.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 gaan we in op de oprichting van het Steunpunt RI&E, de vereenvoudiging van de RI&E-verplichting en de wijze waarop taken binnen het Steunpunt zijn verdeeld. In hoofdstuk 3 staat de erkenningsprocedure centraal, waarbij we tevens ingaan op de gesignaleerde knelpunten. De waarborgen voor de kwaliteit door middel van erkenning door het Steunpunt RI&E is het onderwerp van hoofdstuk 4. Daarbij gaan we ook in op de vraag in hoeverre de vereenvoudiging van de RI&E-verplichting helpt bij de naleving van de verplichting bij kleine werkgevers. In het vijfde hoofdstuk belichten we de toegankelijkheid van branche-instrumenten voor werkgevers.

Het Steunpunt RI&E

In dit hoofdstuk beschrijven we de achtergrond van het Steunpunt RI&E en de belangrijkste ontwikkelingen die het Steunpunt RI&E heeft doorgemaakt. We gaan onder andere in op de manier waarop de taken zijn belegd, er bepaalde keuzes zijn gemaakt binnen het Steunpunt, welke partijen waar verantwoordelijk voor zijn, en wat het Steunpunt RI&E momenteel doet.

2.1 Oprichting van het Steunpunt RI&E

Het Steunpunt RI&E komt voort uit het Arbo Platform Nederland en is in 2003 opgericht. Het Steunpunt RI&E moet bijdragen aan het bevorderen van de RI&E-verplichting voor arbeidsorganisaties.

Sinds de jaren '90 zijn er voor individuele werkgevers steeds meer verantwoordelijkheden omtrent de bevordering van welzijn, gezondheid en veiligheid van werknemers. Zodoende zijn werkgevers sinds 1994 verplicht om een risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) inclusief plan van aanpak te hebben⁸. Dit is vastgelegd in de Arbeidsomstandighedenwet (Arbowet)⁹.

---

⁸ <https://www.rie.nl/voor-bedrijven/bent-u-rie-plichtig/>

⁹ Arbeidsomstandighedenwet, Artikel 5.

Ondanks de RI&E-verplichting hebben onvoldoende bedrijven een RI&E op orde^{10 11}. Dit probleem doet zich vooral voor bij kleine bedrijven¹².

Het Steunpunt RI&E is in 2003 ontstaan vanuit het Arbo Platform Nederland om de naleving van de RI&E-verplichting voor bedrijven te bevorderen. Het Arbo Platform was een overlegorgaan waar overheid, werkgevers- en werknemersorganisaties, onderzoek- en adviesinstellingen, Arbodiensten en beroepsverenigingen samenwerkten op het gebied van arbeidsomstandigheden. De uitvoering van het Arbo Platform werd ondersteund en gecoördineerd door TNO. In 2007 is het Arbo Platform opgeheven. Het Steunpunt RI&E is wel voortgezet¹³.

Sinds de oprichting van het Steunpunt RI&E is TNO verantwoordelijk voor de uitvoering van de taken van het Steunpunt RI&E. TNO heeft onder andere digitale branche-instrumenten ontwikkeld voor het Steunpunt. Een branche-instrument is een hulpmiddel dat werkgevers kunnen gebruiken bij het opstellen van een RI&E. Een branche kan door een branche-instrument te ontwikkelen werkgevers ondersteunen bij de RI&E-verplichting en de naleving van de verplichting stimuleren.

2.2 Toetsingsvrijstelling voor kleine bedrijven

In 2009¹⁴ is er een wetswijziging doorgevoerd ten aanzien van de vereenvoudiging van de RI&E-verplichting voor kleine werkgevers. Het doel van de wetswijziging was om de naleving van de RI&E-verplichting door kleine werkgevers te verbeteren. Sinds de wetswijziging zijn kleine werkgevers met maximaal 25 werknemers niet meer verplicht de RI&E te laten toetsen indien ze een erkend branche-instrument gebruiken.

Met name kleine bedrijven blijven achter als het gaat om de naleving van de RI&E-verplichting¹⁵. Een van de mogelijke oorzaken ligt bij de kosten die het opstellen van een RI&E met zich meebrengt¹⁶. Bovendien weten werkgevers niet altijd de juiste informatie te vinden en te gebruiken¹⁷. De opvatting die leidde tot de wetswijziging in 2009 was dat het voldoen aan de RI&E-verplichting voor kleine werkgevers eenvoudiger moest worden, om zo de naleving te verhogen¹⁸. Afgesproken is toen dat de toetsingsverplichting komt te vervallen voor kleine werkgevers, indien zij gebruik maken van een door het tripartiete Steunpunt RI&E erkend

---

¹⁰ Kamerbrief 29 januari 2020 'Meerjarenplan verbetering naleving RI&E'.

¹¹ De Jong, T. (2015). De RI&E, wie kent 'm niet? TNO.

¹² Inspectie SZW (2019). Arbo in Bedrijf 2018. Een onderzoek naar de naleving van arboverplichtingen, blootstelling aan risico's en genomen maatregelen in 2018.

¹³ TNO, memo Steunpunt RI&E.

¹⁴ Kamerbrief 21 september 2009 'Arbidsomstandigheden', p.1.

¹⁵ Inspectie SZW (2019). Arbo in Bedrijf 2018. Een onderzoek naar de naleving van arboverplichtingen, blootstelling aan risico's en genomen maatregelen in 2018.

¹⁶ Kamerbrief 20 september 2010 'Wijziging van de Arbidsomstandighedenwet ten aanzien van de risico inventarisatie en evaluatie en enkele technische wijzigingen in deze wet en de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag in verband met de vierde tranche van de Algemene wet bestuursrecht', p.2.

¹⁷ De Beleidsonderzoekers (2019). "Je wilt de RI&E levend houden". In opdracht van het ministerie van SZW.

¹⁸ Kamerbrief 20 september 2010 'Wijziging van de Arbidsomstandighedenwet ten aanzien van de risico inventarisatie en evaluatie en enkele technische wijzigingen in deze wet en de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag in verband met de vierde tranche van de Algemene wet bestuursrecht', p.2-3.

branche-instrument. Voor deze erkenning is instemming nodig van sociale partners en van een gecertificeerde arbokerndeskundige. In de Arbeidsomstandighedenwet is het volgende opgenomen:

“De werkgever laat zich bij de volgende taken bijstaan door een of meer deskundige personen ten behoeve van wie overeenkomstig artikel 20 een certificaat is afgegeven of die als bedrijfsarts is ingeschreven in een erkend specialistenregister als bedoeld in artikel 14 van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg. Dit is niet van toepassing ten aanzien van de werkgever met in de regel ten hoogste 25 werknemers, indien voor het opstellen van een risico-inventarisatie en -evaluatie gebruik wordt gemaakt van:

1°. een model dat is opgenomen in een collectieve arbeidsovereenkomst of in een regeling door een daartoe bevoegd bestuursorgaan en een onverplicht karakter heeft, of

2°. een instrument dat is aangemeld bij Onze Minister dan wel bij een door Onze Minister aangewezen instelling.”¹⁹

TNO heeft bijgedragen aan het ontwikkelen van de aanpak voor erkenning van branche-instrumenten. Een branche-instrument moet aan verschillende voorwaarden voldoen voordat het een akkoord krijgt van het Steunpunt RI&E voor erkenning. De erkenningsprocedure is onderdeel van de taken die TNO uitvoert voor het Steunpunt RI&E. Het Steunpunt stimuleert bovendien de ontwikkeling van digitale branche-instrumenten door een tool beschikbaar te stellen waar branches gebruik van kunnen maken bij het ontwikkelen van een branche-instrument.

2.3 Taakverdeling

De Stichting van de Arbeid is wettelijk²⁰ aangewezen als de formele eigenaar van het Steunpunt RI&E. Daartoe is een werkgroep opgericht bestaande uit de werkgevers- en werknemersvertegenwoordiging. TNO geeft in de praktijk uitvoering aan de taken van het Steunpunt RI&E.

Aangezien het hebben van een RI&E een verplichting volgens de wet betreft, zitten er rechtsgevolgen aan vast als de verplichting niet wordt nageleefd door werkgevers. Het was noodzakelijk om een rechtspersoonlijkheid bezittende instelling aan te stellen voor de erkenning rondom branche-instrumenten²¹. Het Steunpunt RI&E zelf had die rechtspersoonlijkheid niet. Daarom is de Stichting van de Arbeid, als rechtspersoonlijkheid bezittende instelling, in 2011 aangewezen als formeel eigenaar van de aanmelding van branche-instrumenten en de toegankelijkheid ervan²². Daartoe is een werkgroep opgericht binnen de

---

¹⁹ Arbeidsomstandighedenwet, Artikel 14.

²⁰ Arbeidsomstandighedenregeling, Artikel 2.1 lid 3.

²¹ Stichting van de Arbeid (2010). MEMO, Positionering Steunpunt RI&E.

²² Kamerbrief 20 september 2010 'Wijziging van de Arbeidsomstandighedenwet ten aanzien van de risico inventarisatie en evaluatie en enkele technische wijzigingen in deze wet en de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag in verband met de vierde tranche van de Algemene wet bestuursrecht', p.6.

Stichting van de Arbeid, bestaande uit vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers. Overeengekomen is dat de Stichting van de Arbeid formeel verantwoordelijk zou worden voor het Steunpunt RI&E, maar zo min mogelijk belast zou worden met de uitvoerende taken. Het uitvoerend secretariaat bleef daarom belegd bij TNO. De werkwijze van het Steunpunt RI&E is om die reden toen niet veranderd.

Momenteel bestaat de werkgroep van het Steunpunt RI&E uit FNV, VNO-NCW/MBK, CNV, VCP, Uneto-VNI, VOB en TNO, waarbij het ministerie van SZW deelneemt als waarnemende partij. Hierbij handelt FNV in naam van andere werknemersorganisaties (CNV en VCP) en VNO-NCW/MKB Nederland vertegenwoordigt de werkgeversorganisaties²³. Uit interviews komt naar voren dat de werkgroep zich voornamelijk bezig houdt met het overleg over de koers en nieuwe ontwikkelingen van het Steunpunt RI&E.

TNO geeft in de praktijk uitvoering aan de taken van het Steunpunt RI&E, waaronder de feitelijke erkenning van branche-instrumenten. Daarnaast houdt TNO zich onder andere bezig met werkzaamheden rond de communicatie en het vereenvoudigen van de totstandkoming van een RI&E²⁴. Het ministerie van SZW financiert de uitvoerende werkzaamheden van TNO vanuit het Maatschappelijk Programma Arbeidsomstandigheden (MAPA).

Op deze plek moeten we onderscheid maken tussen branches met een cao-structuur en branches zonder cao-structuur. Wanneer er geen algemeen verbindend verklaarde cao is, kan de reguliere erkenningsprocedure niet gevolgd worden. Om branches zonder cao-structuur toch in de gelegenheid te stellen een branche-RI&E op te stellen, is ervoor gekozen een alternatieve procedure in te richten. Die alternatieve procedure wordt uitgevoerd door FNV, met medeweten van CNV en VCP. Daar is voor gekozen om de werknemersbelangen voldoende te verankeren in de branche-RI&E: het is tenslotte de werkgeversvertegenwoordiging die een branche-instrument opstelt en wil laten erkennen. Hoe zowel de reguliere als de alternatieve procedure eruit zien, is onderwerp van hoofdstuk 3.

2.4 Beschouwing op de taakverdeling

Het onderscheid tussen eigenaar en uitvoerder van het Steunpunt RI&E is vermoedelijk om pragmatische redenen gemaakt. Dat de uitvoeringstaken van het Steunpunt RI&E bij TNO zijn belegd is, binnen de huidige koers van TNO, minder voor de hand liggend. Ook de uitvoerende taken van FNV in de alternatieve erkenningsprocedure passen minder goed bij de koers en mogelijkheden van FNV.

Zoals in paragraaf 2.3 naar voren is gekomen zijn sociale partners betrokken bij het Steunpunt RI&E, maar hebben zij geen rol in de uitvoering van de taken van het Steunpunt RI&E. De Stichting van de Arbeid is de formele eigenaar van het Steunpunt. De uitvoerende taken zijn bij TNO belegd. Waarom de keuze om de uitvoeringstaken van het Steunpunt bij TNO te leggen is

²³ <https://www.rie.nl/nieuws-en-contact/over-ons/>

²⁴ TNO Notitie 'Steunpunt RI&E instrumenten - Wettelijke verplichtingen.

gemaakt, is niet precies te reconstrueren. We denken op basis van interviews dat de volgende overwegingen hebben meegespeeld:

- De uitvoerende taken van het Steunpunt RI&E waren al sinds de oprichting in 2003 belegd bij TNO. Door dit voort te zetten is gekozen voor continuïteit. Bovendien pasten de uitvoerende taken binnen de opdracht van het ministerie van SZW aan TNO.
- De Stichting van de Arbeid had vermoedelijk onvoldoende capaciteit voor de uitvoering van de erkenningsprocedure en bovendien is de Stichting van de Arbeid niet ingericht op uitvoeringstaken.
- De functie van het Steunpunt RI&E past wel bij de Stichting van de Arbeid, omdat het opstellen van een RI&E een gezamenlijke verantwoordelijkheid is van werkgevers en werknemers. Om die reden is de formele verantwoordelijkheid voor het Steunpunt RI&E bij de Stichting van de Arbeid belegd.

Uit de interviews met betrokken partijen komt naar voren dat de taakuitoefening door TNO goed verloopt. Wel zijn er vragen over de taakverdeling. Met name TNO zelf is van mening dat uitvoering geven aan het Steunpunt RI&E minder goed aansluit bij de kernactiviteiten van TNO. TNO is gericht op innovatie en onderzoek. Vanwege die koers plaatst TNO vraagtekens bij de huidige taakverdeling en de rol van TNO in het Steunpunt RI&E.

In de alternatieve erkenningsprocedure is FNV verantwoordelijk voor verschillende taken. Ten eerste moet FNV een verzoek van een branche zonder cao-structuur tot het opstellen van een branche-instrument inwilligen. Ten tweede selecteert FNV de arbokerndeskundige die het branche-instrument beoordeelt. Op die manier heeft FNV indirect invloed op de inhoud van het branche-instrument, om het werknemersperspectief voldoende te verankeren binnen de branche-RI&E. Na de toetsing van de door FNV geselecteerde arbokerndeskundige, geeft TNO eveneens voor de alternatieve erkenningsprocedure de formele erkenning af. Uit de interviews blijkt dat FNV deze uitvoerende taken een forse belasting vindt. Er is volgens FNV relatief veel tijd mee gemoeid, terwijl FNV daar onvoldoende capaciteit voor heeft. We gaan hier in hoofdstuk 3 nader op in.

Erkennings- procedure

Uitsluitend door het gebruik van een erkende branche-RI&E zijn kleine organisaties vrijgesteld van de toetsingsverplichting. In dit hoofdstuk schetsen we de erkenningsprocedure voor branche-RI&E's. We maken onderscheid tussen de erkenningsprocedure voor branches met cao-structuur (3.1), en de erkenningsprocedure voor branches zonder cao-structuur (3.2). We staan kort stil bij de inhoudelijke criteria voor erkenning (3.3) Ten slotte gaan we in op knelpunten in de erkenningsprocedure (3.4).

3.1 Reguliere erkenningsprocedure

De reguliere erkenningsprocedure is procedureel van aard. Er vindt geen inhoudelijke controle op de branche-RI&E plaats door het Steunpunt RI&E. Het Steunpunt RI&E verleent erkenning 1) wanneer het instrument de instemming heeft van tenminste één werkgeversorganisatie en van alle bij de cao betrokken werknemersorganisaties, en 2) als het instrument getoetst is op de inhoudelijke criteria door een gecertificeerde arbokerndeskundige of BIG-geregistreerde bedrijfsarts.

De reguliere erkenningsprocedure kan uitsluitend gevolgd worden door branches die een cao-structuur kennen. De reguliere erkenningsprocedure start na het ontwikkelen van een concept-branch-instrument. De erkenningsprocedure is niet inhoudelijk van aard: er vindt geen controle plaats op de inhoud van de branche-RI&E, maar is puur procedureel. Om een branche-

instrument conform de reguliere procedure te laten erkennen moet het voldoen aan een drietal procedurele criteria. Deze procedurele criteria zijn als volgt²⁵:

1. Het instrument moet de instemming hebben van tenminste één werkgeversorganisatie en van alle bij de cao betrokken werknemersorganisaties.
2. Het instrument dient getoetst te zijn door een gecertificeerde arbokerndeskundige of BIG-geregistreerde bedrijfsarts. Het branche-instrument moet bij deze toetsing voldoen aan inhoudelijke criteria zoals die zijn opgesteld door het Steunpunt RI&E.
3. Het daadwerkelijk verkrijgen van de erkenning van het Steunpunt RI&E.

De eerste eis is dat de betrokkenheid van sociale partners in de branche is verankerd, waarbij betrokkenheid van tenminste één werkgeversorganisatie en van alle bij de cao-betrokken werknemersorganisaties is vereist. Aan deze eis is in de reguliere erkenningsprocedure voldaan wanneer de branche wordt gekenmerkt door een cao-structuur en sociale partners zich verbinden aan het branche-instrument.

De tweede eis heeft betrekking op de toetsing van het concept-branche-instrument. Sociale partners van de desbetreffende branche selecteren samen een gecertificeerde arbokerndeskundige (of BIG-geregistreerde bedrijfsarts) die de toetsing van het concept-branche-instrument uitvoert. In de reguliere erkenningsprocedure is een brancheorganisatie vrij om te kiezen welke gecertificeerde arbokerndeskundige de toetsing uitvoert. De gecertificeerde arbokerndeskundige toetst de RI&E aan de hand van inhoudelijke criteria die zijn opgesteld door het Steunpunt RI&E²⁶. We gaan in paragraaf 3.3 nader op deze inhoudelijke criteria in. De inhoudelijke criteria hebben tot doel de kwaliteit van het instrument te waarborgen. Wanneer de toetsing heeft plaatsgevonden, is het aan de arbokerndeskundige om akkoord te geven voor de inhoudelijke criteria. In de erkenningsprocedure wordt gecontroleerd of deze toetsing heeft plaatsgevonden en of de gecertificeerde arbokerndeskundige akkoord heeft gegeven voor de inhoudelijke criteria. Er vindt dus binnen de erkenningsprocedure geen controle op de inhoud van het branche-instrument meer plaats.

De laatste stap in het proces is de formele erkenning. Als er is ingestemd met het branche-instrument door alle betrokken partijen, formaliseert een brancheorganisatie dit in een gezamenlijk of door ieder afzonderlijk ondertekend document aan het Steunpunt RI&E. Het secretariaat van het Steunpunt RI&E, belegd bij TNO, ontvangt deze aanmeldbrief voor erkenning. Vervolgens verleent het Steunpunt RI&E de formele erkenning.

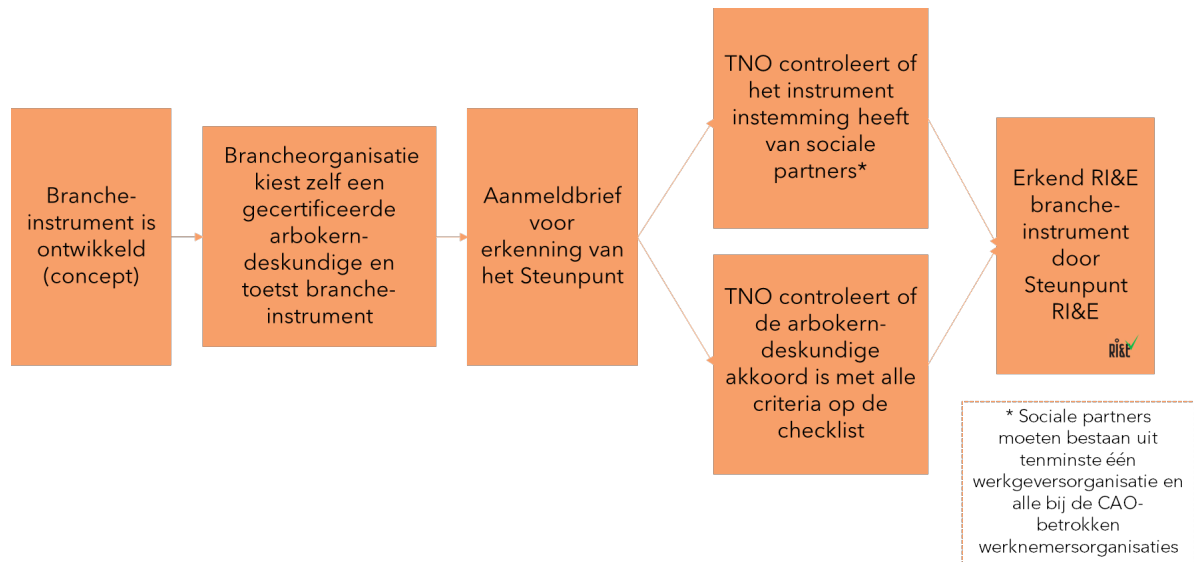
Het proces van de reguliere erkenningsprocedure is schematisch weergegeven in figuur 3.1.

---

²⁵ <https://www.rie.nl/voor-branches/stap-2-erkenning/>

²⁶ <https://www.rie.nl/voor-branches/criteria-voor-een-branche/>

Figuur 3.1 Procedure reguliere erkenningsprocedure van een branche-instrument

3.2 Alternatieve erkenningsprocedure

De uitvoering van de alternatieve erkenningsprocedure is belegd bij FNV. FNV selecteert in principe een gecertificeerde arbokern-deskundige die de toetsing van het concept-instrument uitvoert. In het verleden is de toetsing enkele malen uitgevoerd door een arbodeskundige die geen gecertificeerde arbokern-deskundige was. Na een positieve toetsing verleent het Steunpunt RI&E erkenning aan de branche-RI&E.

Indien een branche geen cao-structuur heeft, is het toch mogelijk om erkenning te krijgen voor een branche-instrument via de alternatieve procedure. De alternatieve erkenningsprocedure wijkt op een aantal punten af van de reguliere erkenningsprocedure.

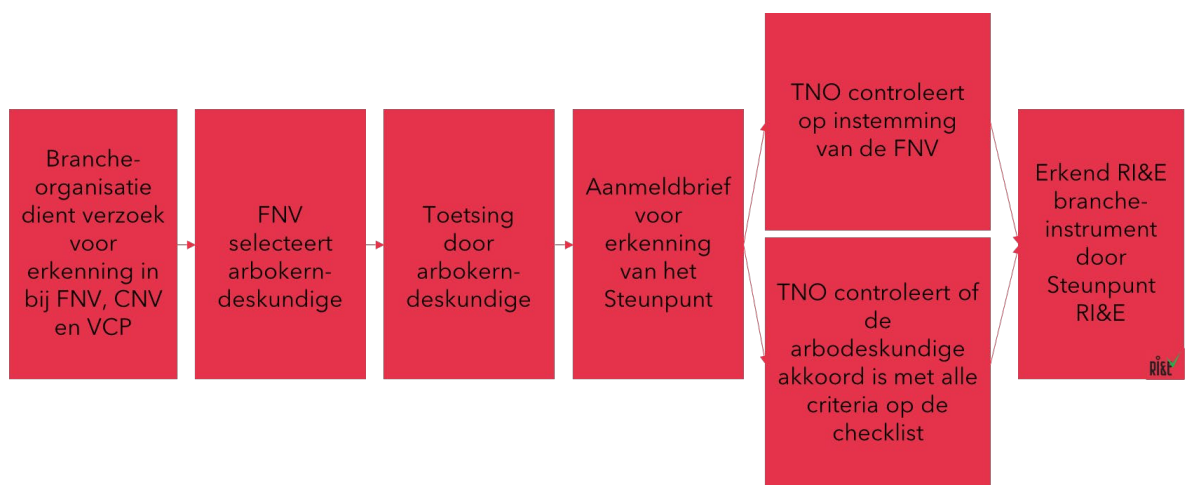
FNV geeft uitvoering aan de alternatieve erkenningsprocedure. Waarom dit zo is, staat beschreven in hoofdstuk 2. Als een brancheorganisatie een branche-RI&E heeft ontwikkeld en deze via de alternatieve erkenningsprocedure wil laten erkennen, dient de brancheorganisatie een formeel schriftelijk verzoek in voor erkenning bij FNV, CNV en VCP. Namens deze partijen selecteert FNV vervolgens de gecertificeerde arbokern-deskundige die de toetsing van het concept-branche-instrument uitvoert. Deze toetsing komt op hoofdlijnen overeen met de toetsing van de inhoudelijke criteria die plaatsvindt binnen de reguliere procedure. De toetsingscriteria zijn opgesteld door FNV en wijken licht af van de toetsingscriteria in de reguliere procedure. De kosten van de toetsing zijn voor rekening van de desbetreffende brancheorganisatie.

In het verleden hebben zich enkele zeer moeizame trajecten voorgedaan. Dit heeft er toe geleid dat FNV een aantal keer een arbodeskundige voor de toetsing van het concept-branche-

instrument heeft ingeschakeld die geen gecertificeerde arbokerndeskundige was. Daarmee is feitelijk geen sprake van een toetsing, maar van een beoordeling.

Wanneer de door FNV geselecteerde arbokerndeskundige de toetsing heeft uitgevoerd, verloopt de erkenningsprocedure weer gelijk aan de reguliere procedure. Zoals in de reguliere erkenningsprocedure, moet er ook een aanmeldbrief worden opgestuurd inclusief alle vereiste documenten. Het Steunpunt RI&E controleert vervolgens of aan de eisen voor de alternatieve erkenningsprocedure is voldaan en geeft akkoord voor de erkenning van het branche-instrument. In figuur 3.2 is dit proces op hoofdlijnen geschetst.

Figuur 3.2. Procedure alternatieve erkenningsprocedure van een branche-instrument

Uit de interviews met betrokkenen is naar voren gekomen dat jaarlijks slechts enkele branche-instrumenten via de alternatieve erkenningsprocedure verlopen. Veruit de meeste branche-instrumenten komen in aanmerking voor de reguliere erkenningsprocedure.

3.3 Toetsing van inhoudelijke criteria

Een gecertificeerde arbokerndeskundige is verantwoordelijk voor de toetsing van de inhoud van een branche-instrument. Deze toetsing gebeurt op basis van de inhoudelijke criteria. De inhoudelijke criteria die het Steunpunt RI&E hanteert zijn:

1. Voldoet aan het wettelijk kader, namelijk:
  - a. Een goede balans tussen 'volledigheid' en 'focus en uitvoerbaarheid';
  - b. Bevat de onderwerpen die volgens wet- en regelgeving verplicht in de RI&E moeten zijn opgenomen;
  - c. Beschrijft wanneer een bedrijf in aanmerking komt voor toetsingsvrijstelling;
2. Is tot stand gekomen met behulp van en ziet toe op de medewerkersbetrokkenheid;
3. Kwaliteit van de inhoud is gewaarborgd;
4. Is voldoende branche-specifiek;

5. Is voldoende gebruiksvriendelijk;
6. Bevat een plan van aanpak dat aanzet tot actie;
7. Is voldoende actueel en wordt voor maximaal drie jaar gegarandeerd erkend;
8. Disclaimer dat de werkgever verantwoordelijk is voor de RI&E.²⁷

De inhoudelijke criteria zijn door het Steunpunt RI&E vastgesteld om de kwaliteit van branche-instrumenten te borgen. Suggesties van zowel werkgevers- als werknemersvertegenwoordiging zijn opgenomen in de inhoudelijke criteria.

De toetsingscriteria die FNV hanteert voor de alternatieve procedure komen op hoofdlijnen overeen met de inhoudelijke toetsingscriteria van de reguliere procedure. De hoofdonderwerpen van deze toetsing in de alternatieve procedure zijn als volgt²⁸:

1. Betrokkenen
2. Inhoud
3. Gebruiksvriendelijkheid
4. Toetsing
5. Geldigheid
6. Aanbevelingen

3.4 Knelpunten in de erkenningsprocedure

In de praktijk blijkt uit de interviews dat zich in de erkenningsprocedure een aantal knelpunten voordoen. Aan de hand van interviews met betrokken partijen schetsen we die knelpunten in deze paragraaf.

3.4.1 Onduidelijkheden over te volgen procedure

Op basis van de interviews met betrokkenen signaleren we dat branches soms niet weten dat zij zijn aangewezen op de alternatieve erkenningsprocedure. Daardoor starten sommige branches met het volgen van de reguliere erkenningsprocedure, terwijl zij de alternatieve erkenningsprocedure zouden moeten volgen. Het probleem is dat sommige branches daar pas laat in het proces achter komen: dan heeft de toetsing al plaatsgevonden en is het instrument al aangeboden aan het Steunpunt RI&E voor erkenning. Wanneer dan blijkt dat een branche is aangewezen op de alternatieve procedure, moet deze alsnog gevolgd worden. Dit vereist dat desbetreffende brancheorganisatie(s) zich richt tot FNV en FNV een arbodeskundige selecteert voor de toetsing van het instrument. Uit de interviews blijkt dat dit voor alle betrokken partijen en in het bijzonder voor de brancheorganisatie(s) frustrerend is. Het proces neemt daardoor meer tijd in beslag, delen van het proces moeten opnieuw en de brancheorganisatie(s) moet extra kosten maken, doordat het instrument opnieuw getoetst moet worden. Om die reden heeft FNV soms besloten tot toetsing door een niet-gecertificeerde arbokerndeskundige, om

²⁷ <https://www.rie.nl/voor-branches/criteria-voor-een-branche/>

²⁸ FNV, FNV Checklist Branche RI&E 2018.

het proces zo snel mogelijk af te kunnen ronden. Een aantal brancheorganisaties geeft aan de informatievoorziening over de te volgen procedure niet voldoende duidelijk te vinden.

3.4.2 **Erkenningsprocedure wordt ervaren als een tijdrovend proces**

Om erkenning te krijgen van het Steunpunt RI&E moet een branche-instrument volledig en inhoudelijk kloppend zijn, wat tijd en expertise van een branche vergt. Het proces van opstellen tot erkenning van branche-instrumenten neemt tijd in beslag, wat branches soms als knelpunt ervaren²⁹. Geïnterviewden geven aan dat de erkenningsprocedure veel tijd in beslag neemt. Branches moeten soms langere tijd wachten op akkoord van de verschillende partijen die betrokken zijn bij de erkenningsprocedure. En het is voor hen niet altijd even duidelijk welke partij op welk moment goedkeuring moet geven³⁰.

Niet alleen branches ervaren de erkenningsprocedure als tijdrovend. Uit interviews blijkt dat de erkenningsprocedure ook veel tijd vergt van uitvoerende partijen, namelijk van TNO en FNV. Dit zit in de eerste plaats in de tijd die nodig is voor de erkenningsprocedure zelf. Daarnaast gaat (veel) tijd zitten in het informeren en voorlichten van partijen over de erkenningsprocedure en in het informeren van branches over de geldigheidstermijn van de branche-RI&E. Met name FNV ervaart de uitvoering van de alternatieve procedure als een (te) grote belasting. De belangrijkste redenen hiervoor zijn de onduidelijkheden omtrent de alternatieve procedure en de voorlichting aan brancheorganisaties daarover. Daarbij speelt mee dat de bemensing binnen FNV is afgenomen, waardoor de uitvoering van de alternatieve procedure relatief gezien zwaarder is gaan wegen.

3.4.3 **Erkend branche-instrument is een kostbaar traject voor branches**

Een deel van de branches ervaart het ontwikkelen en laten erkennen van een branche-instrument als een hoge kostenpost. Overeenkomstig met onderzoek van Bureau Snijboon kwam naar voren dat er veel tijd en expertise gaat zitten in het ontwikkelen van een branche-instrument³¹. Daarnaast zijn er kosten verbonden aan de erkenningsprocedure, zoals de kosten voor de toetsing door een arbokerndeskundige. De precieze kosten verschillen per traject, afhankelijk van de keuzes met betrekking tot de inhuur van deskundigen en de kosten voor toetsing. Voor branches is het daarom van tevoren niet altijd duidelijk wat de kosten zijn. Respondenten geven aan dat het meestal start bij een bedrag rond de 2000 euro en kan oplopen tot (in ieder geval) 10.000 euro.

De kosten lopen nog meer op wanneer, zoals eerder aan bod gekomen, niet de juiste procedure gevolgd is en het concept-branche-instrument een tweede keer getoetst moet worden conform de alternatieve procedure. Geïnterviewde betrokkenen geven aan dat dit minstens een paar duizend euro aan extra kosten betreft.

²⁹ Bureau Snijboon, Branche RI&E-instrumenten. Exploratief onderzoek voor Steunpunt RI&E, p.9.

³⁰ Bureau Snijboon, Branche RI&E-instrumenten. Exploratief onderzoek voor Steunpunt RI&E, p.11, 18.

³¹ Bureau Snijboon, Branche RI&E-instrumenten. Exploratief onderzoek voor Steunpunt RI&E, p.3.

3.4.4 **Erkenning wordt niet altijd gebruikt waar het voor bedoeld is**

Uit de interviews met betrokken partijen blijkt dat het instemmen met de RI&E door sociale partners is in te zetten als pressiemiddel om in gesprek te gaan over bijvoorbeeld een cao. Zodoende kan het opstellen en accorderen van een branche-instrument onderwerp van de onderhandelingen tussen sociale partners worden.

Voor branches die gebruik moeten maken van een alternatieve erkenningsprocedure is er één partij, FNV, die akkoord moet geven op het verzoek tot de uitvoering van de erkenningsprocedure. Dit betekent dat de FNV de erkenning in de alternatieve erkenningsprocedure kan beletten. Uit interviews met betrokken partijen blijkt dat FNV de erkenningsprocedure kan inzetten in de onderhandelingen, bijvoorbeeld door te eisen dat cao-partijen hun gesprekken over een cao eerst her- of aanvatten. FNV kan, met andere woorden, geen gehoor geven aan het verzoek van een brancheorganisatie om de alternatieve erkenningsprocedure te volgen. Daarmee kan de alternatieve procedure gebruikt worden als pressiemiddel door sociale partners.

Andersom geldt ook dat er branches zijn met een cao-structuur, die de reguliere procedure moeten volgen, maar dit proberen te vermijden door een beroep te doen op de alternatieve erkenningsprocedure. Dat gebeurt bijvoorbeeld wanneer onderhandelingen over een nieuwe cao vast zijn gelopen en desbetreffende cao-partijen niet meer in gesprek zijn met elkaar. Er wordt daarom nadrukkelijk aangegeven dat de alternatieve procedure hier niet voor bedoeld is.³²

3.4.5 **Verankering werknemersbelangen**

Enkele betrokkenen signaleren dat in de afgelopen jaren cao's zijn afgesloten tussen werkgeversvertegenwoordiging en een (zeer) kleine vakbond, zonder instemming van de grote vakbonden. Dit betekent dat deze branches de reguliere procedure kunnen volgen, terwijl de grote vakbonden niet bij betrokken zijn bij het opstellen van de branche-RI&E. De zorg van de werknemersvertegenwoordiging is dat het werknemersbelang daarmee onvoldoende verankerd is in de totstandkoming van de RI&E en in de toetsing door de kerndeskundige³³.

3.4.6 **Criteria reguliere en alternatieve erkenningsprocedure niet identiek**

Betrokkenen geven aan dat de inhoudelijke criteria van de reguliere erkenningsprocedure en alternatieve erkenningsprocedure niet volledig corresponderen. Een arbokerndeskundige die de toetsing binnen de reguliere erkenningsprocedure uitvoert hanteert de inhoudelijke criteria zoals het Steunpunt RI&E deze heeft opgesteld. FNV hanteert eveneens een lijst van door henzelf opgestelde criteria, die *onder andere* inhoudelijk van aard zijn.³⁴ De set van inhoudelijke criteria uit de reguliere procedure komt dus niet exact overeen met die inhoudelijke criteria die gehanteerd worden in de alternatieve procedure. Uit de interviews blijkt dat in de afgelopen jaren inspanningen zijn gepleegd om beide sets criteria voor de toetsing van een branche-

³² <https://www.rie.nl/wp-content/uploads/2019/09/Aanvullende-procedure-erkenning-zonder-CAO-5-9-19.pdf>

³³ Bureau Snijboon, Branche RI&E-instrumenten. Exploratief onderzoek voor Steunpunt RI&E, p.14-15.

³⁴ <https://www.rie.nl/wp-content/uploads/2019/09/Aanvullende-procedure-erkenning-zonder-CAO-5-9-19.pdf>

instrument beter op elkaar af te stemmen. Daardoor verschillen de beide set van criteria niet erg van elkaar.

3.5 Conclusie

Op basis van het huidige onderzoek concluderen we dat het proces van de reguliere erkenningsprocedure, dat uitgevoerd wordt door het Steunpunt RI&E (TNO), voldoende helder is. De reguliere erkenningsprocedure bestaat uit twee procedurele eisen, namelijk 1) dat minimaal één werkgeversorganisatie en alle bij de cao betrokken werknemersorganisaties instemmen met het instrument, en 2) dat het instrument getoetst is door een gecertificeerde arbokerndeskundige of BIG-geregistreerde bedrijfsarts. In de uitvoering van de reguliere erkenningsprocedure doen zich geen knelpunten voor.

Het proces van de alternatieve erkenningsprocedure verschilt van de reguliere erkenningsprocedure. FNV is verantwoordelijk voor het selecteren van een gecertificeerde arbokerndeskundige voor de toetsing, om op die manier de werknemersbelangen te verankeren. In het verleden is enkele malen een arbodeskundige geselecteerd die geen gecertificeerde arbokerndeskundige is. Daarmee is feitelijk ook geen sprake van toetsing, maar van een beoordeling. We constateren dat de inhoudelijke criteria voor toetsing in de reguliere procedure en alternatieve procedure niet volledig overeenkomen, hoewel de beide sets van criteria in de afgelopen jaren meer op elkaar zijn afgestemd.

De belangrijkste knelpunten doen zich voor in de alternatieve erkenningsprocedure. We signaleren dat branches zonder cao-structuur niet altijd weten dat zij zijn aangewezen op de alternatieve erkenningsprocedure en zij daardoor niet het goede proces volgen. Dit leidt in de praktijk soms tot knelpunten. Deze onduidelijkheid kan tot gevolg hebben dat in feite tweemaal toetsing plaatsvindt: eerst op verzoek van de brancheorganisatie en vervolgens een tweede toetsing als onderdeel van de alternatieve procedure. Ook wordt de erkenningsprocedure soms gebruikt als pressiemiddel, hetzij door FNV in de alternatieve procedure om nieuwe cao-onderhandelingen af te dwingen, hetzij in de reguliere procedure door de werkgeversorganisatie om de werknemersorganisatie(s) te omzeilen. Ten slotte signaleren we dat een cao soms wordt afgesloten met een zeer kleine vakbond. Dit heeft als gevolg dat de reguliere erkenningsprocedure gevolgd mag worden, terwijl de grote vakbonden hier niet bij betrokken zijn.

Het waarborgen van de kwaliteit

De erkenning van branche-instrumenten moet ertoe leiden dat het voor kleine werkgevers eenvoudiger is om aan de RI&E-verplichting te voldoen. Dit doel kan uitsluitend behaald worden wanneer de kwaliteit van erkende branche-instrumenten op orde is. De vraag is zodoende of in de erkenningsprocedure de kwaliteit van branche-instrumenten voldoende is gewaarborgd. In dit hoofdstuk gaan we dieper in op de waarborgen voor de kwaliteit van het branche-instrumenten (4.1), en op de vereenvoudiging van de RI&E-verplichting voor kleine werkgevers (4.2).

4.1 De erkenningsprocedure als waarborg voor kwaliteit

De toetsing van een branche-RI&E door een arbokerndeskundige is bedoeld als waarborg voor de kwaliteit van het instrument. Binnen de huidige erkenningsprocedure vindt geen controle meer plaats op de kwaliteit van een branche-RI&E.

Om de kwaliteit van het branche-instrument te waarborgen, moet een branche-instrument erkenning van het Steunpunt RI&E krijgen. Zoals in hoofdstuk 2 aan bod is gekomen, is de inhoudelijke kwaliteit van branche-instrumenten verankerd door de toetsing door een gecertificeerde arbokerndeskundige. Uit onderzoek uit 2015 waarin een steekproef van 20 branche-instrumenten is getrokken en onderzocht, bleek dat daarvan twee erkende branche-

instrumenten niet van voldoende kwaliteit waren³⁵. Van de overige 18 instrumenten was de kwaliteit wel op orde.

In de erkenningsprocedure zelf, zoals uitgevoerd door het Steunpunt RI&E, vindt geen controle op de inhoudelijke kwaliteit van het branche-instrument plaats. De erkenningsprocedure is puur procesmatig van aard. Daarom is van belang dat inhoudelijke kwaliteit van de branche-RI&E voldoende verankerd is in de toetsing. Daartoe zijn inhoudelijke criteria opgesteld door het Steunpunt RI&E (reguliere procedure) en door FNV (alternatieve procedure). Deze inhoudelijke criteria zijn in de afgelopen jaren meer op elkaar afgestemd. Daarnaast veronderstellen we dat de betrokkenheid van zowel het werkgevers- als werknemersperspectief eveneens een waarborg biedt voor de kwaliteit van een branche-RI&E.

We concluderen dat binnen de erkenningsprocedure zelf geen inhoudelijke controle op de kwaliteit van het branche-instrument plaatsvindt. De inhoudelijke beoordeling van de kwaliteit van de branche-RI&E vindt plaats in de toetsing.

4.2 Knelpunten die van invloed zijn op de kwaliteit

4.2.1 Afhankelijkheid deskundigheid arbokerndeskundige

Ten aanzien van de toetsing door de arbokerndeskundige blijkt op basis van de interviews dat er geen eisen gesteld zijn aan de toetsing zelf. Er zijn inhoudelijke criteria opgesteld, maar die zijn niet voldoende eenduidig geoperationaliseerd. Ook is er geen zicht op welke manier en/of hoe intensief arbokerndeskundigen de toetsing uitvoeren. Eerder onderzoek laat eveneens zien dat de status en inhoud van de toetsing niet voldoende helder zijn. Zo bleek dat er door kerndeskundigen onderling en door de Inspectie SZW verschillend werd geoordeeld over dezelfde RI&E, iets wat ook in enkele interviews met betrokkenen aan bod is gekomen. Het ontbreekt aan duidelijke richtlijnen en een uniform gehanteerd kader voor de toetsing, waarmee een eenduidig antwoord wordt gegeven op de vraag: wanneer is een instrument goed genoeg³⁶ ³⁷? Dit leidt mogelijk tot verschillende uitkomsten in de toetsing door arbokerndeskundigen.³⁸

Het verschilt daarnaast hoe arbokerndeskundigen vanuit hun eigen expertise en deskundigheid bepaalde risico's beoordelen. Er zijn vier arbokerndeskundigen³⁹ die de toetsing mogen uitvoeren. Deze vier specialisten bekijken en beoordelen arbeidsrisico's vanuit hun eigen expertise. Uit de interviews blijkt dat dit verschillen in de beoordeling van arbeidsrisico's tot gevolg kan hebben.

³⁵ Salentijn Consult (2015). Onderzoek naar en aanbevelingen voor de verbetering van de kwaliteit van RI&E-instrumenten, p. 4.

³⁶ De Beleidsonderzoekers (2019).). "Je wilt de RI&E levend houden". Over knelpunten bij de totstandkoming van RI&E en oplossingsrichtingen voor betere kwalitatieve naleving.

³⁷ Bureau Snijboon, Branche RI&E-instrumenten. Exploratief onderzoek voor Steunpunt RI&E, p.18.

³⁸ De inhoudelijke criteria voor de toetsing van RI&E's op bedrijfsniveau zijn eveneens niet voldoende geoperationaliseerd en het ontbreekt aan duidelijke richtlijnen voor de toetsing van bedrijfs-RI&E's.

³⁹ Bedrijfsarts, veiligheidskundige, arbeids- en organisatiedeskundige en arbeidshygiënist.

4.2.2 Onvoldoende zicht op wat er met adviezen arbokerndeskundige gebeurt

Het is aan de arbokerndeskundige om te toetsen of de RI&E volledig en betrouwbaar is, en of deze voldoet aan de stand van de wetenschap. Tevens omvat de toetsing een advies aan de werkgever over onder andere het plan van aanpak. Uit interviews met betrokkenen komt naar voren dat het niet per definitie nodig is om opmerkingen en aanbevelingen van de arbokerndeskundige eerst te verwerken in het branche-instrument, alvorens voor erkenning in aanmerking te komen. Er zijn signalen dat in de praktijk arbokerndeskundigen de inhoudelijke criteria accorderen, op voorwaarde dat de brancheorganisatie opvolging geeft aan eventueel opgemerkte onvolkomenheden. Of desbetreffende brancheorganisatie dat in de praktijk ook doet, is niet bekend. We signaleren dat het Steunpunt RI&E geen zicht heeft op de verwerking van de adviezen en opmerkingen die uit de toetsing voortvloeien in de branche-RI&E. Wanneer een branche-instrument aan alle criteria op de checklist voldoet volgens de gecertificeerde arbokerndeskundige, controleert het Steunpunt RI&E niet wat er met het advies is gedaan en of dit voldoende is opgevolgd. We kunnen zodoende niet met zekerheid zeggen of het branche-instrument na toetsing daadwerkelijk inhoudelijk van voldoende kwaliteit is.

4.2.3 Inhoud sluit niet altijd aan op de realiteit van risico's op de werkvloer

Op basis van eerder onderzoek signaleren we dat sommige branches een spagaat ervaren tussen enerzijds de hoge eisen van de Inspectie SZW ten aanzien van de inhoud van de RI&E en anderzijds de dagelijkse praktijk van de (kleine) werkgever⁴⁰. Er lijkt sprake te zijn van een moeizame balans tussen volledigheid (wat de Inspectie SZW vraagt) en helderheid scheppen over prioritaire risico's (wat werkgevers willen). Uit interviews en literatuur blijkt dat de soms zeer uitgebreide branche-instrumenten niet altijd voldoende aansluiten bij de (ervaren) risico's op de werkvloer. Dit kan betekenen dat het voor kleine werkgevers een opgave is om van een zeer uitgebreid branche-instrument, met alle mogelijke risico's in de hele sector, te komen tot een bij het bedrijf passende RI&E. Bovendien is de vraag wat dit betekent voor de kwaliteit van RI&E's binnen die bedrijven. Hier hebben we geen onderzoek naar gedaan.

Aansluitend signaleren geïnterviewden dat werkgevers door een branche-instrument te gebruiken niet altijd voldoende worden uitgedaagd om na te denken over alle mogelijke risico's binnen het bedrijf. Bij niche-bedrijven kan hierdoor sprake zijn van het ontbreken van weinig voorkomende, specifieke risico's die niet zijn opgenomen in het branche-instrument. Daarnaast wordt een branche-instrument soms te snel en slordig ingevuld, wat gevolgen kan hebben voor de kwaliteit van de RI&E.

4.3 Conclusie

Op basis van dit onderzoek kunnen we concluderen dat de erkenningsprocedure gedeeltelijk bijdraagt aan het waarborgen van de kwaliteit van branche-instrumenten, maar dat zich ook enkele knelpunten voordoen die mogelijk van invloed zijn op de kwaliteit. De inhoudelijke kwaliteit van branche-instrumenten is uitsluitend gewaarborgd in de toetsing die onderdeel is van het opstellen van een branche-RI&E maar niet in de erkenningsprocedure zelf. De status van

⁴⁰ Bureau Snijboon, Branche RI&E-instrumenten. Exploratief onderzoek voor Steunpunt RI&E, p.12.

toetsing is in de erkenningsprocedure onvoldoende verankerd: de arbokerndeskundige kan akkoord geven voor de inhoudelijke kwaliteit, terwijl het instrument op dat moment inhoudelijk nog niet volledig voldoet. Werkgevers ervaren branche-instrumenten niet altijd als gebruiksvriendelijk, doordat de branche-RI&E erg uitgebreid is. Dit is mogelijk van invloed op de beoogde vereenvoudiging van de RI&E-verplichting voor kleine werkgevers.

Toegankelijkheid van branche- RI&E's

In dit hoofdstuk beschrijven we hoe het is gesteld met de toegankelijkheid van branche-instrumenten voor werkgevers. We concluderen dat er geen wettelijke verplichting is voor branches om branche-instrumenten gratis beschikbaar te stellen. In de praktijk is een deel van de branche-instrumenten vrij toegankelijk voor werkgevers in desbetreffende branche. Een meerderheid van de branche-instrumenten is niet vrij toegankelijk voor alle werkgevers: een deel van de branches biedt het branche-instrument uitsluitend voor leden gratis aan. Er zijn ook branches waar alle werkgevers betalen voor gebruik van de branche-RI&E.

5.1 Wettelijk kader

Op basis van de geldende wet- en regelgeving concluderen we dat een branche-instrument moet worden aangemeld bij de Stichting van de arbeid en dat de Stichting van de Arbeid zorgt voor publicatie op de website van het Steunpunt RI&E. In de wetgeving is echter niets vastgelegd over de aard van de toegankelijkheid. Het is zodoende niet verplicht om branche-instrumenten kosteloos beschikbaar te stellen voor alle werkgevers in de branche.

In de Arbeidsomstandighedenwet is niets vastgelegd over de toegankelijkheid van branche-instrumenten. In het Arbeidsomstandighedenbesluit is opgenomen dat een branche-instrument moet zijn aangemeld door de betrokken werkgevers- en werknemersverenigingen gezamenlijk. Vervolgens is in de Arbeidsomstandighedenregeling vastgelegd dat de Stichting van de Arbeid

is aangewezen als instelling waar het instrument kan worden aangemeld en dat de Stichting van de Arbeid zorgdraagt voor plaatsing op de website www.rie.nl.⁴¹

5.2 Toegankelijkheid in de praktijk

We concluderen op basis van de desk research en interviews met betrokkenen dat een deel van de branche-instrumenten kosteloos toegankelijk is voor werkgevers in de branche. Een ander deel van de branche-instrumenten is uitsluitend voor leden van de brancheorganisatie kosteloos toegankelijk of in het geheel niet kosteloos beschikbaar. We weten op basis van het huidige onderzoek niet hoeveel branche-instrumenten kosteloos beschikbaar zijn voor alle werkgevers in de sector.

Op de website van het Steunpunt RI&E, www.rie.nl, is een overzicht te vinden van branche-instrumenten. Met icoontjes is weergegeven welke branche-instrumenten erkend zijn en welke niet. De beknopte informatie op de website van het Steunpunt RI&E bevat een link naar de website waarop het branche-instrument gepubliceerd is. Zodoende is voor alle werkgevers duidelijk of a) er een geldig en erkend branche-instrument beschikbaar is, en b) waar dit instrument te vinden is.

Voor de ontwikkeling van branche-instrumenten zijn diverse systemen beschikbaar. Eén van die systemen is OiRA⁴², een Europees systeem dat is ontwikkeld om het midden- en kleinbedrijf te ondersteunen bij het opstellen van een RI&E. Werkgevers en branches kunnen kosteloos gebruiken maken van OiRA. 53 branche-instrumenten zijn met behulp van OiRA ontwikkeld. Deze branche-instrumenten zijn allemaal kosteloos toegankelijk voor alle werkgevers. Deze instrumenten zijn gepubliceerd op de website van het Steunpunt RI&E.

De branche-instrumenten die met behulp van een ander systeem dan OiRA⁴³ zijn ontwikkeld, vallen uiteen in drie categorieën als het gaat om de toegankelijkheid ervan:

1. **Branche-instrumenten die kosteloos toegankelijk** zijn voor alle werkgevers in de branche. Er zijn brancheorganisaties die hun branche-instrument voor alle werkgevers kosteloos beschikbaar stellen. Dit kan een ideologische keuze zijn van de brancheorganisatie. Een andere mogelijkheid is dat het branche-instrument is ontwikkeld door het opleidings- en ontwikkelingsfonds (O&O-fonds) van de sector. Alle werkgevers die onder de cao vallen⁴⁴ zijn verplicht premie af te dragen aan het O&O-fonds. Zodoende zijn branche-instrumenten die door het O&O-fonds zijn ontwikkeld kosteloos beschikbaar voor alle werkgevers die premie afdragen aan het O&O-fonds. Een beknopte quick scan leert dat ook branche-instrumenten die kosteloos beschikbaar zijn vaak niet direct digitaal te raadplegen zijn, maar wel op te vragen zijn bij de brancheorganisatie.

---

⁴¹ Arbeidsomstandighedenregeling, Artikel 2.1, lid 3 t/m 4.

⁴² Online Interactive Risk Assessment.

⁴³ Er zijn in totaal 190 branche-instrumenten ontwikkeld, maar niet al deze instrumenten zijn erkend. 53 branche-instrumenten zijn met behulp van OiRA ontwikkeld. Dat betekent dat de resterende 137 instrumenten met een ander systeem zijn ontwikkeld.

⁴⁴ Dat geldt dus voor alle werkgevers in die sector.

2. **Branche-instrumenten die kosteloos toegankelijk zijn voor leden** van de brancheorganisatie(s). Deze branche-instrumenten worden bijvoorbeeld gepubliceerd op het ledenportal van de brancheorganisatie of worden op verzoek van leden digitaal beschikbaar gesteld. Voor niet-leden van de brancheorganisatie zijn deze branche-instrumenten in de regel tegen betaling toegankelijk. Er zijn enkele uitzonderingen van branche-instrumenten die in het geheel niet beschikbaar zijn voor niet-leden, ook niet tegen betaling. Een verzoek tot toegang tot het branche-instrument kan ingediend worden bij de brancheorganisatie. Wanneer uitsluitend leden van de brancheorganisatie kosteloos toegang hebben tot het branche-instrument, is dit instrument door desbetreffende brancheorganisatie ontwikkeld. Uit de interviews met betrokkenen maken we op dat de organisatiegraad van branches sterk uiteenloopt, naar verluid variërend van minder dan 50% tot 90%. Dit betekent dat een deel van de werkgevers in deze branches uitsluitend tegen betaling toegang heeft tot het branche-instrument.
3. **Branche-instrumenten die uitsluitend tegen betaling beschikbaar zijn** voor werkgevers. Op basis van de interviews concluderen we dat in enkele sectoren alle werkgevers voor gebruik van het branche-instrument moeten betalen. In één van de genoemde sectoren is het branche-instrument in beheer bij een ICT-bedrijf, die kosten in rekening brengt aan werkgevers voor gebruik van het instrument.

5.3 Visie van betrokkenen

Er is overwegend begrip voor de kosten die een deel van de brancheorganisaties vraagt voor het gebruik van het branche-instrument, in het bijzonder wanneer het gaat om niet-leden van desbetreffende brancheorganisatie. De kosten voor gebruik van een branche-instrument zijn (aanzienlijk) lager dan de kosten voor het zelf ontwikkelen van een RI&E.

Dat een deel van de branche-instrumenten uitsluitend tegen betaling beschikbaar is voor (een deel van de) werkgevers in de branche, wordt toegeschreven aan de kosten die gepaard gaan met het ontwikkelen van een branche-instrument. Een meerderheid van de geïnterviewde betrokkenen geeft aan begrip te hebben voor het feit dat een deel van de brancheorganisaties uitsluitend tegen betaling het branche-instrument beschikbaar stelt aan werkgevers die geen lid zijn van de brancheorganisatie. Deze betrokkenen geven aan dat het ontwikkelen van een branche-instrument relatief kostbaar is. Uit de interviews blijkt dat voor een deel van de branches de kosten van het ontwikkelen van een branche-instrument als (zeer) hoog worden ervaren. Deze respondenten vinden het redelijk dat werkgevers die niet aangesloten zijn bij de brancheorganisatie moeten betalen voor het gebruik van een instrument dat met lidmaatschapsgelden ontwikkeld is. Leden van brancheorganisaties dragen via het lidmaatschapsgeld financieel bij aan de ontwikkeling van branche-instrumenten. Eén van de geïnterviewde betrokkenen is het er niet mee eens dat sommige branche-instrumenten niet gratis beschikbaar zijn voor alle werkgevers. Volgens deze betrokkene belemmert dit de toegang tot branche-instrumenten.

Volgens geïnterviewde betrokkenen vormen de kosten voor het gebruik van het branche-instrument geen wezenlijke belemmering voor de toegang tot het branche-instrument. De kosten voor het zelf (laten) ontwikkelen van een RI&E inclusief toetsing zijn volgens betrokkenen

(fors) hoger dan de kosten voor het gebruik van een branche-instrument.⁴⁵ Een quick scan op de website van het Steunpunt RI&E leert dat de kosten voor toegang tot het branche-instrument, wanneer dit niet gratis is, sterk uiteenlopen. Op het eerste gezicht lijkt dit te variëren van 50 tot 650 euro.

5.4 Conclusie

Op basis van dit onderzoek stellen we vast dat er geen wettelijke verplichting is tot het gratis beschikbaar stellen van branche-instrumenten aan werkgevers. In de praktijk kunnen we een driedeling onderscheiden van: 1) branche-instrumenten die voor alle werkgevers kosteloos beschikbaar zijn, waaronder instrumenten die met behulp van OiRA zijn ontwikkeld, 2) branche-instrumenten die kosteloos beschikbaar zijn voor leden van de brancheorganisatie, maar niet-leden moeten betalen voor het gebruik van het branche-instrument of hebben in een klein aantal branches in het geheel geen toegang, en 3) alle werkgevers betalen voor het gebruik van het branche-instrument.

We concluderen zodoende dat een deel van de werkgevers kosteloos gebruik kan maken van een branche-instrument. Voor werkgevers die moeten betalen voor het gebruik van een branche-instrument geldt volgens betrokkenen dat de kosten van het zelfstandig opstellen en laten toetsen van een RI&E hoger liggen dan de kosten van toegang tot het branche-instrument.

---

⁴⁵ Onduidelijk is wat het (laten) opstellen van een RI&E inclusief toetsing kost: dit is afhankelijk van o.a. of het bedrijf de RI&E zelf ontwikkelt of dit laat doen door een derde partij. De kosten voor toetsing lopen uiteen.

Bijlage 1: Geïnterviewde experts

Organisatie
FNV
VNO-NCW/MKB Nederland
3 brancheorganisaties
3 arbokerndeskundigen
TNO
Ministerie van SZW

De Beleidsonderzoekers

Schipholweg 103
2316 XC Leiden

071 566 59 47
info@beleidsonderzoekers.nl